

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.335/2024/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. december 5.
Az ügy tárgya: segítségnyújtás elmulasztása büntette
Terhelt: ...
Első fok: Ráckevei Járásbíróság, 40.B.74/2019/37., ítélet, tárgyalás, 2021. május 25.
Másodfok: Budapest Környéki Törvényszék, 3.Bf.636/2021/9., ítélet, tárgyalás, 2022. május 10.
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a segítségnyújtás elmulasztása büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Ráckevei Járásbíróság 40.B.74/2019/37. számú és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.636/2021/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Ráckevei Járásbíróság a 2021. május 25. napján kihirdetett 40.B.74/2019/37. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki segítségnyújtás elmulasztása büntetésében [Btk. 166. § (1) és (3) bekezdés]. Ezért – mint többszörös visszaesőt – 2 év 6 hónap fegyház fokozatú szabadságvesztésre, végleges hatályú közúti járművezetéstől eltiltásra és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés büntetésből feltételes szabadságra nem bocsátható. A bíróság a továbbiakban rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről, a polgári jogi igényről, az illetékről és a bűnügyi költségről is.

[2] A terhelt által elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében bejelentett fellebbezés alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. május 10-én meghozott 3.Bf.636/2021/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést pedig akként

változtatta meg, hogy a terhelt legkorábban a szabadságvesztés büntetés $\frac{3}{4}$ részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] II. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a törvényi ok megjelölése nélkül.

[4] Indokai szerint már a büntetőeljárás kezdeti szakaszában hibát követett el a nyomozó hatóság, ugyanis olyan rendőr intézkedett vele szemben a jelenlegi ügy tárgyát képező cselekmény felderítése során, aki vele szemben elfogult volt. Mindezt arra alapozta, hogy a jelen ügyben eljáró rendőr azon korábbi ügy sértettje volt, amelyben a terhelttel szemben hamis vád büntette miatt emeltek vádat, majd állapították meg a büntetőjogi felelősségét. A nyomozás megindításakor az intézkedést az a rendőr kezdte meg, aki a korábbi ügy miatt elfogult volt vele szemben. Ő közölte a tényállást, mely szerint „az általa vezetett Opel gépkocsival segítségnyújtás (elmulasztása) vétségét követték el”, majd intézkedett a „Toxikológiai Intézetbe” való beszállításáról.

[5] A terhelt azt is kifejtette, hogy már a nyomozati szakban, a kihallgatása során jelezte a nyomozó hatóságnak az igazolt betegségeit, így a megromlott egészségi állapotára tekintettel kért „jogi képviselőt”, illetve a „kamerás kihallgatás” lehetőségét. A nyomozó hatóság azonban ezeket a kérelmeket nem vette figyelembe, így a tisztességes eljárás feltételei vele szemben nem teljesültek.

[6] A terhelt beadványában azt is sérelmezte, hogy úgy hoztak vele szemben marasztaló ítéletet, hogy nem volt jelen a tárgyaláson. A „kirendelt jogi képviselője” ugyan tájékoztatta az elsőfokú bíróság által kitűzött határról, azonban a tárgyalásra külföldről nem érkezett meg, mivel a Covid-19 világjárvány miatt lezárták a határokat. Mindezek után a rendőrök a pszichiátriai gondozóból a Ráckevei Városi Bíróságra előállították, ahol az eljáró bíró meghallgatta. A másodfokú bírósági tárgyaláson pedig már azért nem tudott megjelenni, mert a „Covid betegsége” miatt pulmonológiai intenzív osztályon kezelték.

[7] Mindezekre tekintettel azt kérte a Kúriától, hogy helyezze hatályon kívül az első- és másodfokú ítéletet.

[8] A Legfőbb Ügyészség a BF.666/2024/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[9] A terhelt azzal összefüggő állítása, hogy a büntetőeljárás tárgyát képező bűncselekményt valójában nem követte el, ellentétes az irányadó tényállással. Az pedig felülvizsgálati eljárásban nem támadható. A helyszínen intézkedő rendőr esetleges elfogultságára, a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértésekre való hivatkozás felülvizsgálat alapját szintén nem képezheti.

[10] A terhelt egészségi állapotával összefüggő hivatkozásait az első- és a másodfokú bíróság is vizsgálta, s a terhelt egészségügyi állapota nem tette indokoltá védő kirendelését a Be. 44. § c), illetve e) pontja alapján, ugyanakkor a terheltnek az elsőfokú tárgyalás előkészítése során előterjesztett kérelme alapján részére a Ráckevei Járásbíróság védőt rendelt ki a Be. 44. § f) pont I. fordulata alapján. A védő az alapügyben az első- és a másodfokú eljárás során is eljár a terhelt érdekében.

[11] A terhelt jelenléti jogának esetleges sérelmével összefüggő hivatkozása megalapozzák ugyan a Be. 649. § (2) bekezdés d), illetve 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt okra alapított érdemi felülvizsgálatot, de a terhelt indokai alapján a felülvizsgálati indítvány e tekintetben alaptalan.

[12] Tekintettel arra, hogy a terhelt felkutatására tett intézkedések már az elsőfokú ítélet meghozatala után, de még az indokolt ítélet írásba foglalása előtt vezettek eredményre, így a Be. 751. § (2) bekezdése alkalmazásának volt helye.

[13] A Budapest Környéki Törvényszék a terheltet szabályszerűen idézte a 2022. május 10. napján megtartandó másodfokú nyilvános tárgyalásra, amelyen a terhelt nem jelent meg. A másodfokú bíróság a Be. 600. § (3) bekezdése alapján a tárgyalást a terhelt távollétében megtartotta.

[14] Az alapügyben eljáró első- és másodfokú bíróság a távollévő terhelttel szembeni eljárás szabályait és a terhelt jelenléti jogával összefüggő előírásokat is maradéktalanul betartotta, s nem vétettek a Be. 649. § (2) bekezdésében írott egyéb eljárási jogszabálysértést sem.

[15] Erre tekintettel a Legfőbb Ügyészség arra tett indítványt, hogy a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésén a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

[16] **III.** A felülvizsgálati indítvány részben törvényben kizárt, részben alaptalan.

[17] 1. A Kúria töretlen gyakorlata szerint a kezdő- vagy utóiratként beérkezett beadványokat minden esetben a tartalmuk szerint kell megítélni, így azok jogi jellegének megítélése – különösen a védő vagy jogi képviselő nélkül eljáró előterjesztő esetén – az abban foglaltak gondos vizsgálatát teszi szükségessé.

[18] A terhelt a beadványa tartalma szerint – az általa vélt eljárási szabálysértéseken túl – a segítségnyújtás elmulasztása büntetében való bűnössége megállapítását támadta, így az felülvizsgálati indítványként a Kúria hatáskörébe tartozó felülvizsgálati eljárás keretében bírálható el.

[19] 2. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és csak a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető.

[20] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság ügydöntő határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében említett eljárási szabálysértéssel hozza meg. Ez utóbbi említett törvényhely d) pontja szerint feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[21] A terhelt erre az eljárási szabálysértésre hivatkozott, amikor azt állította, hogy az elsőfokú és a másodfokú határozatot is a távollétében hozta meg a bíróság, ezért az indítvány alapján – az említett alapon és okból – felülvizsgálatnak helye van.

[22] A terhelt eljárási cselekményekről való távolléte értelemszerűen csak akkor valósítja meg a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértést, ha a törvény arra nem ad lehetőséget. Ebben az esetben valósul meg ugyanis – a terhelt távolléte miatt – az, hogy a bíróság a tárgyalást vagy a nyilvános ülést olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a jelenléte a törvény alapján kötelező.

[23] Jelen ügyben az ügyiratok tartalma szerint a terhelt már az elsőfokú tárgyalás előkészítése során elérhetetlenné vált a bíróság számára, lakcímének megváltoztatását nem jelentette be a bíróságnak, a rendőri útbaindításának megkísérlése sem vezetett eredményre. Ezért a járásbíróság 2020. december 16. napján elfogatóparancsot bocsátott ki a terhelttel szemben. A felhívása alapján a Ráckevei Járási Ügyészség a Közl.689-9/2019. számú, 2021. február 12. napján kelt átiratában indítványozta, hogy a járásbíróság az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel szemben, a terhelt távollétében járjon el és a részére jelöljön ki védőt,

amely már korábban, a tárgyalás előkészítése során megtörtént. Ezt követően a járásbíróóság 2021. május 25. napjára tárgyalást tűzött ki, melyről a terheltet hirdetményi úton értesítette, védőjét, valamint az ügyészt is szabályszerűen idézte. Az elsőfokú bíróság 2021. május 25. napján a tárgyalást a Be. CI. Fejezete szerinti külön eljárás szabályai szerint tartotta meg, és hozta meg a 37. sorszámú ítéletét a terhelt távollétében.

[24] A terhelt távollétében folytatott különeljáráásban a terhelt tárgyalási jelenléte – értelemszerűen – nem kötelező, sőt a terhelt személyes eljárési részvételének a hiánya éppen ezen eljárési forma sajátossága. A terhelt jelenléte e külön eljárás folytatását kizárja. Amennyiben a terhelt a tárgyaláson részt vesz, az ipso iure a rendes eljárás szabályaihoz való visszatérést jelenti. Éppen ezért e körben nem önmagában a terhelt távolléte, hanem az lehet felülvizsgálat tárgya, hogy a külön eljárás alkalmazásának feltételei valóban fennálltak-e. Azok hiányában ugyanis az általános szabályok szerint kell eljárni. A távollétes eljárás szabályai szerint, de törvényi feltételeinek hiányában a terhelt távollétében megtartott tárgyalást úgy kell tekinteni, hogy azt olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény alapján kötelező (Kúria Bfv.II.594/2019/6.).

[25] Jelen ügyben azonban nem ez történt.

[26] A már korábban írtakból kitűnően a terhelt előkészítő ülésre való idézése, a tartózkodási helyének felkutatása, majd az ellene kibocsátott elfogatóparancs sem járt sikerrel. Így a bíróság – az erre irányuló ügyészi indítvány előterjesztését követően – törvényesen tért át a Be. CI. Fejezete szerinti külön eljárásra, és hozta meg ügydöntő határozatát a terhelt távollétében. Ezért az elsőfokú eljárás során a terheltnek az ítélet meghozatalának alapjául szolgáló tárgyalásról való távolléte nem valósította meg a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértést.

[27] A terhelt azt is sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság szintén a távollétében tartotta meg a másodfokú tárgyalást, és hozott vele szemben érdemi határozatot.

[28] 2021. július 13. napján a terheltet a járásbíróóság által kibocsátott elfogatóparancs alapján az illetékes rendőrkapitányság a járásbíróóság elé állította. Tekintettel arra, hogy a terhelt felkutatására tett intézkedések már az elsőfokú ítélet meghozatala után, de még az indokolt ítélet írásba foglalása előtt vezettek eredményre, így a Be. 751. § (2) bekezdése alkalmazásának volt helye.

[29] A járásbíróóságon a védő jelenlétében megtartott ülésén a bíró átadta a terhelt részére a 37. számú ítélet rendelkező részét és a 37. sorszámú jegyzőkönyvet, majd az ítéletet ismertette az ügyész ítéletet tudomásul vevő nyilatkozatával együtt. A bíró által részletesen elmagyarázott jogorvoslati kioktatás, illetve felvilágosítás ismeretében a terhelt úgy nyilatkozott, hogy megértette, az ítélet ellen fellebbezést jelent be vádelejtésért, elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért.

[30] Az iratok felterjesztését követően a Budapest Környéki Törvényszék a 2022. február 10. napján a 3.Bf.636/2021/4. számú végzésével 2022. május 10. napjára tárgyalást tűzött ki. A törvényszék a terheltet szabályszerűen megidézte a 2022. május 10. napján megtartott tárgyalásra. Az idézése 2022. március 11. napján „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza a bíróságra, majd az ismételt idézést 2022. március 30. napján személyesen vette át a terhelt, azonban a tárgyaláson nem jelent meg.

[31] A Be. 600. § (3) bekezdése szerint a tárgyalást a szabályszerűen idézett vádlott távollétében meg lehet tartani, és a fellebbezés elbírálható, ha a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést. Mivel az ügyész a terhelt terhére nem jelentett be fellebbezést, a másodfokú bíróság törvényesen állapította meg, hogy a vádlott meg nem jelenése nem akadály a tárgyalás megtartásának, az eljárási szabályok szerint tartotta meg a tárgyalást, és hozta meg a másodfokú ítéletet a szabályszerűen megidézett terhelt távollétében.

[32] A terhelt jelenléte a másodfokú eljárásban, a Be. 752. § (1) bekezdése alapján akkor lett volna kötelező, amennyiben a felkutatására tett intézkedések a másodfokú bírósági eljárásban vezettek volna eredményre. Ebben az esetben ugyanis a másodfokú bíróság tárgyalást tűz ki, és azon a vádlottat kihallgatja, ismerteti a vádlott távollétében tartott tárgyalás anyagának lényegét, valamint – ha szükséges – a vádlott által indítványozott további bizonyítást vehet fel. Így a vádlott jelenléte kötelező.

[33] Jelen ügyben azonban a terhelt felkutatására tett intézkedések nem a másodfokú eljárásban, hanem még azt megelőzően, az elsőfokú ítélet kihirdetését követően vezettek eredményre. Ezt az eljárásjogi helyzetet a Be. 751. § (2) bekezdése rendezi, amely szerint, ha a vádlott felkutatására tett intézkedések az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatala után vezettek eredményre, a vádlott a fellebbezésre nyitva álló határidőn belül fellebbezést jelenthet be. A kézbesített ítélet ellen a terhelt – annak kézbesítésekor nyomban – fellebbezéssel élt, amely a másodfokú elbírálás lehetőségét megnyitotta. Ezt követően azonban a másodfokú tárgyaláson való jelenlétére a már idézett Be. 600. § (3) bekezdésében foglaltak voltak irányadók, a Be. 752. § (1) bekezdésének szabályai alkalmazására azonban már nem kerülhetett sor.

[34] A tárgyalás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye [Be. 600. § (4) bekezdés], ezért a terheltnek a tárgyalás elmulasztása okaként egészségi állapotára, pulmonológiai ellátására való hivatkozása alapján – amit kirendelt védője bejelentett a tárgyaláson – a másodfokú tárgyalás megismétlésére (vagy elhalasztására) nem volt törvényi lehetőség.

[35] Feltétlen eljárási szabálysértés tehát nem valósult meg azzal sem, hogy a másodfokú bíróság a terhelt távollétében hozott döntést.

[36] 3. A terhelt indítványában utalt arra is, hogy a bűncselekményt csak „állítólagosan” követte el, ami lényegileg a bűncselekmény elkövetésének tagadását jelenti. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálati ok az, ha a bíróság a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg. E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.

[37] Ugyanakkor a Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.

[38] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Következésképp a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Az eljáró bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el.

[39] Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. A jogerős ítéletben rögzített tényállás nem változtatható meg. Az indítvány nem irányulhat arra, hogy a Kúria a bizonyítékok eltérő értékelésével a jogerős ítéletben foglalttól eltérő tényállást állapítson meg, majd ennek alapján hozzon a terheltre a büntetőjogi felelősséget vagy az alkalmazott jogkövetkezményeket érintően kedvezőbb döntést.

[40] Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[41] Jelen esetben az indítvány azzal, hogy a terhelt a büntetőjogi felelősségre vonásának okaként a vele szemben intézkedő rendőr elfogultságát jelölte meg, s megkérdőjelezte a tényállás helyességét, lényegileg eltérő tényállás megállapítását és anyagi jogi érvek nélkül a felmentését célozza, amire a felülvizsgálati eljárásban nincs mód.

[42] 4. Az indítvány további részei kapcsán is törvényben kizárt a felülvizsgálat. Mivel a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértéseket a Be. 649. § (2) bekezdése kimerítően felsorolja, az azon kívül eső eljárási szabálysértés fogalmilag nem lehet felülvizsgálat alapja. E felsorolásban a vádemelés előtt, az eljárás nyomozási szakaszában megvalósult eljárási szabálysértés nem szerepel, így azok miatt sem kerülhet felülvizsgálatra sor.

[43] Ebből következően a nyomozó hatóság, illetve a nyomozó hatóság tagjaként a terhelttel szemben a helyszínen intézkedő rendőr esetleges elfogultságára való hivatkozás, illetve a kihallgatás módjának megválasztása nem tekinthető olyan eljárási jogszabálysértésnek, amely a felülvizsgálat alapját képezhetné.

[44] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[45] IV. A kifejtett érvek mentén a Kúria a támadott határozatokat – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya szerint tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[46] A Be. 6. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozatával szemben fellebbezésnek helye nincs; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[47] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. Az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. december 5.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzinger Márton s.k. bíró